

En fot i mörker, en fot i ljus

Växelsång från San Quentin

När **Spoon Jackson** som 20-åring döms för mord till livstid utan möjlighet till nåd avslutas abrupt en barndom präglad av miss-handel, försummelse och missbruk. Domen, utfärdad av en helvit jury med relationer till offret, borde normalt ha varit enkelbiljett till en färd in i tystnad och glömska, ofta avslutad av en förtidig våldsamt död i något gängbråk.

Men från denna absoluta nollpunkt börjar Spoons långa väg, först trevande, sedan alltmer medveten. Den värld som tagits från honom genomkorsar han nu systematiskt i böckerna. Genom "Arts in Correction", ett program för att förmedla kultur i amerikanska fängelser, möter han personer som hjälper honom att bygga broar. Läraren Judith Tannenbaum får honom att växa i identitet som poet. Regissören Jan Jönsson involverar honom som Pozzo i uppsättningen av "I väntan på Godot" vilken uppförs på San Quentin och väcker internationell uppmärksamhet. Kompositören Stefan Säfsten har tonsatt hans dikter i "Freedom for the Prisoners" och "Words of Realness".

Judith Tannenbaums bakgrund är motsatsen till Spoons. Född i trygg judisk intellektuell medelklass drömmer hon om en tillvaro som fri skribent. Hon gifter sig, bygger sitt eget hus, får barn, men tryggheten skaver och hon bryter upp. Arbetet som poesi-lärare på fängelser och skolor ger formen för hennes arbete: dialogen med fångar och barn och dessa blir på sätt och vis hennes nya familj.

Judith har publicerat ett antal poesiböcker samt handledningar i skapande skrivande och arbete inom fångvård och skolor i Kalifornien. Hon är nu bosatt i San Francisco Bay Area.

I boken **By Heart** (New Village Press – Oakland CA) löper Spoons och Judiths självbiografier parallellt. Två temperament utmanar och befruktar varandra. Judith är Spoons mentor, den första som ser honom som poet. Spoon och andra fångar är Judiths spegel i hennes eget skrivande. I ett kapitel berättar Spoon om de tumult-artade repetitionerna av "Godot". I nästa beskriver Judith sin ruelle inför att hon kanske utnyttjar fångarnas utsatthet i sin skildring av samma skeende. Ömsesidig respekt och sympati finns hos båda. Ibland kan man glömma bort förutsättningen: att Spoon är livstidsfånge utan nåd och att han plötsligt nyckfullt kan förflyttas till annat fängelse. Känslor band slits och provas. Spoon blir förälskad och gifter sig två gånger men omständigheterna nöter ner kärleken. Judith har valt bort ett tryggt familjeliv och funderar mycket på denna försakelse.

Läsningen är ofta rörande, Judiths omsorg om sina elever, Spoons upphöjdhed inför myndigheters godtycke och gemenhet. Hans väg till frihet är att leva i nuet, hans adelsmärke är tystnaden.